

DATUM	04/28/21
AAN	Provinciale Staten
VAN	Gedeputeerde van Essen en Van Muilekom
DOORKIESNUMMER	--
ONDERWERP	Samenhang trajecten m.b.t. de woningbouwopgave

Uw staten heeft bij de bespreking van omgevingsvisie en verordening aan gedeputeerde Van Essen gevraagd om een overzicht van trajecten (relevante visies, strategieën en programma's) die momenteel lopen voor de woningbouwopgave, met een tijdpad en hoe ze met elkaar samenhangen: In dit memo geven wij daarom graag een overzicht van de belangrijkste trajecten die relevant zijn ten aanzien van de woningbouwopgave. Daarnaast werken we aan een samenhangende aanpak voor alle programma's in relatie tot de Omgevingsvisie. In dat kader gaat een breder overzicht ontstaan. Volgens planning zal dit in het najaar met een Statenvoorstel aan u worden voorgelegd.

In dit memo gaan wij achtereenvolgens in op onze provinciale Omgevingsvisie, de regionale visies en strategieën met betrekking tot verstedelijking, de verdere concretisering via de regionale programmering en het programma Versnelling Woningbouw, en de afspraken ('deals') met andere overheden en daarmee samenhangend uitvoeringsinstrumentarium. Tenslotte is een samenvattende schematische planning ('routekaart') bijgevoegd.

1a. De provinciale Omgevingsvisie (OpU) en Omgevingsverordening

De Omgevingsvisie is door uw staten vastgesteld op 10 maart 2021 en is het overkoepelende document voor het provinciale beleid t.a.v. de fysieke leefomgeving. Hierin worden ook de belangrijkste relaties gelegd en keuzes gemaakt tussen de verschillende opgaven. De Omgevingsvisie is tot stand gekomen via een uitgebreid proces, en veel andere processen hebben daarvoor input geleverd. De Omgevingsvisie bevat een thematische (H 4) en een gebiedsgerichte (regionale) uitwerking (H 5). In de gebiedsgerichte uitwerking worden de thema's onderling weer samengebracht. Gezien het abstractieniveau van de visie blijven ook deze gebiedsuitwerkingen op hoofdlijnen, en werken we met de regio's in veel gevallen nog aan een verdere uitwerking, zie onder 2. In dit memo.

Voorts wordt het in de Omgevingsvisie beschreven beleid via programma's verder uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld het programma wonen en werken en het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw.

In de Omgevingsverordening¹ zijn ook regels opgenomen die betrekking hebben op verstedelijking. Belangrijkste in dit verband is dat nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen (straks: omgevingsplannen) moeten passen in het provinciale programma wonen en werken (zie 2.). Mocht tijdens het cyclische proces van regionale programmering op een bepaald moment blijken dat er aanleiding is de regels in de verordening aan te passen, dan kunnen we dat bij de eerstvolgende wijziging van de Omgevingsverordening betrekken.

1b. Regionale visies en strategieën

De gebiedsuitwerkingen zoals vermeld in Hoofdstuk 5 van de omgevingsvisie worden meestal niet door de provincie alleen, maar samen met partners opgepakt. De wijze waarop wordt samengewerkt, en de rol van de provincie daarin verschilt. Via deze regionale visies en strategieën komen nieuwe verstedelijkingslocaties in beeld, die vervolgens weer input vormen voor de regionale programma's wonen en werken.

Regio Foodvalley

Rijk, provincie Gelderland en gemeenten werken aan een integrale Verstedelijkingsstrategie voor de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley. Deze strategie gaat inhoudelijk over de samenhangende opgave voor wonen, economie, bereikbaarheid en de leefomgeving in relatie met de energietransitie en klimaatadaptatie, en richt zich

---

¹ Bedoeld wordt hier het document omgevingsverordening an sich, dus zowel de Interim Omgevingsverordening die op 10 maart jl. door PS is vastgesteld, als de toekomstige vast te stellen omgevingsverordeningen.

op de periode 2020-2040. Provincie Utrecht is zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken onder andere via de Utrechtse Foodvalley gemeenten Renswoude, Rhenen en Veenendaal, omdat er veel provinciegrensoverschrijdende onderwerpen spelen en om de samenhang te bewaken voor de gehele regio Foodvalley. Foodvalley noord (Nijkerk en Barneveld) komt in het Ontwikkelbeeld 2030-2040 regio Amersfoort en indirect ook bij de verstedelijkingsstrategie aan de orde. In 2020 is het ruimtegebruik van de ruimtelijke opgaven in de Regio Foodvalley in beeld gebracht in de Regionale Ruimtelijke Verkenning. Deze vormt input voor de verstedelijkingsstrategie, met name waar opgaven vragen om regionale oplossingen. Provinciale Staten worden in de loop van 2021 betrokken bij de totstandkoming van deze Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley.

Planning:

- *Mei - juni 2021 statenbrief met verzoek tot consultatie door PS*
- *September 2021 statenvoorstel ter besluitvorming*
- *November 2021: agendering BO MIRT*

Regio Amersfoort

In de Regio Amersfoort wordt gewerkt aan het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030-2040. Regio en provincie zijn hiervoor samen opdrachtgever. In de Omgevingsvisie wordt verwezen naar het Ontwikkelbeeld als verdere gebiedsuitwerking voor de Regio Amersfoort. De eerste fase van dit Ontwikkelbeeld, te weten de rapportage 'Urgentie en opgaven' en het afwegingskader, is door Uw Staten op 27 januari jl. vastgesteld. Op basis van deze documenten wordt nu verder gewerkt, waarbij via een viertal scenario's de 'hoeken van het speelveld' worden verkend. Volgens planning is in mei een eerste volledig eindconcept (90 % versie) beschikbaar.

Eerdere betrokkenheid:

- *27 januari 2021: fase 1 ('Urgentie en opgaven' en 'Afwegingskader') vastgesteld door PS*

Planning:

- *Mei - juni 2021 statenbrief met verzoek tot consultatie PS*
- *September 2021 statenvoorstel ter besluitvorming*
- *November 2021: agendering BO MIRT*

U16

Voor de 'metropoolregio Utrecht' is door Rijk, provincie Utrecht en U16gemeenten het rapport "Utrecht nabij, Ontwikkelperspectief verstedelijking en bereikbaarheid Metropoolregio Utrecht 2040, met een doorkijk naar 2050" opgesteld. Het rapport is vastgesteld in het BO MIRT najaar 2020. Hiermee zijn Rijk, provincie en U16gemeenten het op hoofdlijnen eens over de toekomstige ontwikkeling van de regio en de keuzes die hiervoor gemaakt moeten worden. De relevante uitkomsten van Utrecht Nabij zijn verwerkt in de Omgevingsvisie zijn op die manier verwerkt in dat Statenbesluit. In Utrecht Nabij hebben rijk en regio gekozen om, na realisatie van de opgave tot 2030, nieuwe woningen en banen te concentreren in het stedelijk kerngebied en rond grotere regionale OV-knooppunten. In de Grote U, het U-vormige gebied rond de Utrechtse binnenstad, liggen veel kansen voor verdichting. In het BO MIRT is afgesproken om hiervoor drie gebiedsonderzoeken te starten: (1) Lunetten/Koningsweg-USP, (2) de A12-zone, en (3) Leidsche Rijn/Zuilen. Het doel van de gebiedsonderzoeken is om de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de Grote U nader uit te werken voor deze drie metropoolpoorten. In de programmalijn Knooppunten worden de kansen en voorwaarden in beeld gebracht om tot 2030 op bestaande regioknoppen en OV-corridors te verstedelijken. Ook hier wordt integraal gestudeerd op wonen, werken, landschap, groen en mobiliteit. Op deze manier wordt concreter gemaakt hoe de verstedelijking eruit komt te zien en welke stappen daarvoor gezet moeten worden.

Eerdere betrokkenheid:

- *Utrecht nabij Vastgesteld door Rijk en regio in BO MIRT najaar 2020*
- *December 2020 statenbrief Utrecht nabij*
- *Utrecht nabij verwerkt in provinciale Omgevingsvisie (PS 10 maart 2021)*

Planning:

- *Mei 2021 statenbrief stand van zaken en planning voor 2021*
- *Juni 2021 informatiesessie raden en staten gebiedsonderzoeken*

De U16-gemeenten stellen samen een Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma (REP) op. Het REP bestaat uit verschillende onderdelen. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). Voorts wil men aan de slag met de laatste fase van het REP: het maken van integrale programmeringsafspraken. Wij streven ernaar dit gezamenlijk invulling te geven via regionale programmering (zie

onder 2.). Ten behoeve van de samenhang en samenwerking neemt de provincie zowel bestuurlijk als ambtelijk deel aan overleggen in het kader van REP ('adviseur'). Het IRP wordt niet door de provincie vastgesteld. Binnenkort wordt u middels een statenbrief geïnformeerd over het concept-IRP, dat ter informatie aan ons is toegezonden.

Planning:

- *Mei 2021: statenbrief concept IRP*

2. Verdere concretisering via regionale programmering van wonen en werken.

Deze methodiek is opgenomen in de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening. Het betreft een cyclisch proces, dat start met een provinciaal kader, dat de kwantitatieve bandbreedtes en kwalitatieve aspecten bevat. Vervolgens maken gemeenten en provincie op regionaal niveau afspraken over welke woningbouwlocaties (en bedrijventerreinen) wanneer en op welke wijze worden ontwikkeld. Naar verwachting stellen GS in mei het eerste provinciale programma wonen en werken vast. Dit provinciale programma bevat de essentie van de drie regionale programma's. De uitvoering van de programma's wordt gemonitord en geëvalueerd. Mede op basis daarvan vindt jaarlijkse actualisatie plaats van zowel het provinciaal kader als de programma's.

Provinciale Staten stellen jaarlijks het (geactualiseerde) Kader voor de regionale programmering vast. Op deze manier kunnen zij sturing geven aan de woningbouwopgave. Gedeputeerde Van Essen heeft uw staten toegezegd dat de evaluatie van de eerste cyclus (gepland najaar 2021) met u wordt gedeeld alvorens een geactualiseerd kader voor de regionale programmering aan u ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Bij het opstellen van de regionale programma's zijn voor zowel gemeenten als provincie de vastgestelde kaders/visies leidend. Voor de provincie zijn dat in ieder geval de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening en het Kader voor de regionale programmering wonen en werken, en eventueel later vastgestelde visies. Zo kunnen bijvoorbeeld de keuzes die worden gemaakt in het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030-2040 na vaststelling door Provinciale Staten worden geconcretiseerd in de actualisatie van het regionale programma wonen en werken.

Eerdere betrokkenheid:

- *Januari 2020: PS besluit Afwegingskader uitbreiding locaties voor wonen*
- *September 2020: vaststelling kader regionale programmering wonen en werken*
- *10 maart 2021 vaststelling omgevingsvisie en Interim omgevingsverordening*
- *7 april 2021 informatiesessie commissie Omgevingsvisie stand van zaken regionale programmering*

Planning:

- *Mei 2021 statenbrief Ontwerp programma wonen en werken en planMER, terinzagelegging*
- *September 2021 vastgesteld programma wonen en werken*
- *Najaar 2021 evaluatie eerste cyclus regionaal programmeren*
- *Voorjaar 2022 statenvoorstel actualisering provinciaal kader voor regionale programmering wonen en werken*
- *2^e helft 2022: actualisatie regionale en provinciale programma's.*

3a. Het Programma Versnelling Woningbouw 2021 t/m 2024.

Met dit uitvoeringsprogramma willen we partijen stimuleren en faciliteren om de woningbouw sneller tot uitvoering te krijgen. Bij de inzet vanuit het programma zijn verschillende instrumenten te onderscheiden: inzet van expertise en/of capaciteit, beschikbaar stellen van financiële middelen, bevorderen samenwerking, bijdragen aan kennisdelen en signaleren en agenderen van vraagstukken. De specifieke rol is situationeel en hangt af van de fase waarin een project zich bevindt. Het provinciaal programma wonen en werken is leidend voor de keuze op welke projecten vanuit het programma versnelling woningbouw wordt ingezet. Het proces en de samenwerking in het kader van de regionale programmering wordt benut.

Eerdere betrokkenheid:

- *November 2020 besluit PS vaststellen programmaplan*

Planning:

- *Mei 2021 onderwerp Wonen geagendeerd in commissie RGW*
- *Najaar 2021: voortgangsrapportage*

3b. Afspraken met en instrumentarium van het Rijk

De Rijksoverheid kiest ervoor om voor de aanpak van urgente maatschappelijke opgaven 'deals' te sluiten. In dit verband worden er 2 toegelicht. Ook wordt ingegaan op de woningbouwimpuls.

Woondeal

De Woondeal regio Utrecht is in 2019 gesloten door de U16 gemeenten, de provincie en het Rijk. Hiermee wordt een langjarig partnerschap aangegaan om de benoemde opgaven aan te pakken. De opgaven zijn het versnellen van bestaande woningbouwlocaties, het functioneren van de woningmarkt, vitale wijken en het faciliteren van de groei. Aan de Woondeal zelf zijn geen financiële middelen verbonden, wel hebben woondealregio's prioriteit bij de verdeling van andere rijksbudgetten. Thans vindt overleg plaats over het aansluiten van de regio Amersfoort bij deze woondeal. De uitvoering van de provinciale taken, rollen en verantwoordelijkheden binnen deze woondeal vinden plaats binnen de door PS vastgestelde of vast te stellen kaders. Zodra de aanvulling op de woondeal voor de regio Amersfoort is afgesloten, zal u via een statenbrief worden geïnformeerd.

Planning:

- Gekoerst wordt op ondertekening woondeal Amersfoort zomer 2021, u wordt per statenbrief geïnformeerd.

Woningbouwimpuls

Eén van de rijksinstrumenten waar met name Woondealregio's aanspraak op kunnen maken, is de Woningbouwimpuls. Het doel daarvan is om versneld meer betaalbare woningen te bouwen in regio's waar de schaarste het grootst is, met name voor starters en mensen met een laag of middeninkomen. In de eerste en tweede tranche zijn projecten in Utrecht, Nieuwegein, Amersfoort en Woerden gehonoreerd. De rol van de provincie in deze is uitsluitend faciliterend.

Eerdere betrokkenheid:

- U bent hierover geïnformeerd in de Statencommissie RGW van respectievelijk 14 oktober 2020 en 24 maart jongstleden.

Regio Deal Vitale wijken aanpak

Met de zogenaamde Regio Deals wil het Rijk de eigen kracht van een gebied benutten en deze in partnerschap helpen versterken. De Regio Deal Vitale Wijken aanpak gaat over het verbeteren van de brede welvaart van de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein en Vollenhove in Zeist. De drie gemeenten zijn in de lead, voorts zijn verschillende ministeries en de provincie betrokken. Daarnaast werkt de provincie samen met Amersfoort aan een wijkenaanpak in Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor.

Eerdere betrokkenheid:

- 15 juli 2020: instemming PS en mede—financiering
- December 2020: statenbrief voortgang Vitale Wijken aanpak

Planning:

- Oktober 2021 eerste voortgangsrapportage Vitale Wijken aanpak commissie RGW

4. Schematisch overzicht

